

לכבוד
ראש הממשלה, מר נפתלי בנט
שר הבריאות, מר ניצן הורוביץ
מנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' נחמן אש

הנדון: העדר ראיות ומחקר המצדיקים מתן חיסון שלישי

מכובדינו,

בצער רב קראנו על הצעתם של גורמים שונים במשרד ומחוצה לו להתקדם לעבר מנת חיסון שלישית, למדוכאי חיסון ובכלל.

רפואה מודרנית מתבססת על ראיות: מחקרים ונתונים אשר מנחים אותנו בקבלת החלטות קליניות. בעת זו, בוצעו מחקרים בודדים על חולים מועטים וללא תנאים מבוקרים, אשר הציגו תוצאות צנועות (תגובה בפחות מחצי מהנבדקים). לכן, אין בסיס מחקרי-עובדתי מוצק המראה יעילות או בטיחות של מתן מנת חיסון שלישית למדוכאי חיסון או בכלל. **יצוין, כי ארגוני הבריאות בעולם (CDC, FDA, WHO) שוללים בשלב זה מתן מנת דחף שלישית לחיסון.**

אנו יודעים כי אחוז תופעות הלוואי בקרב מתחסנים עולה משמעותית בחיסון השני, וייתכן כי אותם מטופלים מדוכאי-חיסון אשר יגיבו לחיסון, יסבלו מתופעות לוואי משמעותיות. בימים אלה מתקיים מחקר הבדוק סדרת מקרים של דחיית שתל קרנית בעקבות החיסון, מה נורא יהיה האסון אם יתברר כי בעקבות החיסון השלישי נצפה בתופעה דחיייה גם בקרב מושתלים נוספים?

העדר הידיעה בשלב זה – היא בדיוק נקודת הכשל והשבר: החיסון עצמו טרם סיים את כלל הליכי הרגולציה ומוגדר "תחת מחקר". כעת מדינת ישראל פונה לבצע מעשה שהינו אף מחוץ למעטפת שהוגדרה ע"י החברה המייצרת, וזאת ללא עדויות מחקריות מספקות. ההמלצה לבצע בדיקות סרולוגיות, שערכן הקליני כלל אינו ידוע, מעידה אף היא שלאמיתו של דבר מדובר בניסוי שאינו מבוסס על הליכים קליניים מקובלים.

הנחית משרד הבריאות למתן טיפול ללא בסיס מדעי ראוי הינה חסרת-תקדים ומעמידה את הצוותים הרפואיים בדילמה אתית ומקצועית קשה. זו הנחיה אשר מציבה את צוותי הרפואה על מדרון חלקלק המהווה חריגה בוטה מהאופן בו פועלת הרפואה.

בהתאם, על משרד הבריאות להתייחס למתן חיסון שלישי למדוכאי חיסון (או אוכלוסייה אחרת) כניסוי לכל דבר ועניין. יש לפנות לוועדת הלסינקי, יש להחתיים את המתחסנים על הסכמה מדעת, ובעיקר – יש לנטר את התהליך באופן הקפדני האופייני למחקרים קליניים.

מדעית, רפואית, רגולטורית ואתית – יהיה נכון לפנות לנתיב זה תחת פרוטוקול מחקרי.

מתן החיסון שלא במסגרת מחקרית יביא לכך שלא יאספו נתונים בצורה מיטבית ולכן יקשה על הסקת מסקנות. ביצוע ההליך במסגרת מחקר אף יוכל לתרום לאמון הציבור בהחלטות המשרד, ולהפחית את תחושת האזרחים כי מדיניות המשרד בנושא החיסון לקורונה מבוססת גחמות או מלאי.

בכבוד רב,

חברי מועצת החרום הציבורית למשבר הקורונה

מועצת החרום הציבורית למשבר הקורונה

חברי המועצה* (לפי סדר א-ב)

פרופ' אמנון להד
פרופסור לרפואה, מומחה ברפואת משפחה. מנהל החוג לרפואת משפחה באוני' העברית, ומשמש כיו"ר המועצה הלאומית לבריאות בקהילה. סגן דיקן אקדמיה-רפואת משפחה באוני' העברית. רופא משפחה בירושלים.

פרופ' רצף לוי
פרופסור בבי"ס לניהול באוני' MIT בבוסטון, דוקטור בחקר ביצועים מאוני' קורנל. רס"ן (מיל') בתחום המבצעים המיוחדים בחיל מודיעין, מומחה לניהול סיכונים מערכתי, פיתוח והטמעת מודלי אנליטיקה לחיזוי סיכונים בגופי ממשל ומע' בריאות. יועץ לגיבוש פרוטוקולים וקבלת החלטות בניהול מגפת הקורונה למספר גופי ממשל בארה"ב.

פרופ' לחיים נגן
פרופסור לחיים נגן, מומחה בבריאות הציבור ואפידמיולוגיה, בעברו סגן קצין רפואה ראשי בצה"ל, דיקן הפקולטה למדעי הבריאות באוני' בן-גוריון ובהמשך סגן נשיא האוניברסיטה ודיקן למחקר ופיתוח. פרופ' נגן זכה בפרס מפעל חיים מטעם איגוד רופאי בריאות הציבור.

פרופ' זהבה סולומון
פרופסור לעבודה סוציאלית, כלת פרס ישראל ופרס אמ"ת. סא"ל במיל', חוקרת אפידמיולוגיה פסיכיאטרית, שימשה ראש בי"ס לעבודה סוציאלית באוני' תל-אביב. מומחית בינלאומית בתחום טראומה נפשית, חברת ועדה ב-DSM (ספר האבחנות הפסיכיאטריות).

דר' יענת עבדי-קורק
מומחית באפידמיולוגיה וביולוגיה מולקולארית, שימשה כיועצת ועדת סל התרופות בנושא טכנולוגיות רפואיות וכחוקרת בכירה במרכז הישראלי להערכת טכנולוגיות רפואיות במכון גבוה גרטנר, מנהלת המחקר והאקדמיה של רשת מרכזים רפואיים.

דר' ברוריה עדיני
PhD במנהל מערכות בריאות, מכהנת כראש החוג לניהול מצבי חירום ואסון באוניברסיטת תל אביב. לשעבר ראש ענף הערכות לחירום בצה"ל (סא"ל) ויועצת בכירה של האגף לשעת-חרום של משרד הבריאות.

פרופ' איתן פרידמן
פרופסור לרפואה בחוג לגנטיקה וביוכימיה, מומחה ברפואה פנימית ובגנטיקה רפואית, PhD ממכון קרוליינסקה בשבדיה. הקים את היחידה האונקו-גנטית והמפראה לנשים בסיכון גבוה בבית החולים שיבא, משמש כיו"ר ועדת הלסינקי העליונה של משרד הבריאות.

פרופ' אהרן צ'חנובר
פרופסור לביוכימיה, רופא, חתן פרס נובל לכימיה (והמדען הישראלי הראשון שזכה בפרס), חתן פרס ישראל ופרס אמ"ת. שימש כמנהל מכון המחקר למדעי הרפואה בטכניון, חבר באקדמיה הישראלית והאמריקאית למדעים וכן באקדמיה האפיפיורית למדעים.

פרופ' אודי קימרון
ראש החוג לאימונולוגיה ומיקרוביולוגיה קלינית באוני' תל אביב. מומחה לתאי T, חיסונים וירניים, הנדסה גנטית של גיפוי חיידקים, ו-CRISPR. פרסם מאמרים בעיתוני היוקרה Nature, Cell ו-Science וזכה במענקי מחקר יוקרתיים כולל ה-ERC. שותף בהקמת מעבדות לבדיקות קורונה.

דר' אמיר שחר
מומחה לרפואה פנימית, קרדיולוגיה, רפואה דחופה ומנהל רפואי. מג"ד (מיל') בתותחנים, מחלוצי הרפואה הדחופה בארץ. הקים וניהל את המחלקה לרפואה דחופה בבי"ח שיבא, היה סגן-מנהל בי"ח מאיר וכיום מנהל מלר"ד לניאדו. ממקימי החוג לרפואה דחופה באוני' תל-אביב.

פרופ' מרדכי שני
פרופסור לרפואה, מומחה ברפואה פנימית. חתן פרס ישראל. כיהן כמנכ"ל משרד הבריאות ומנהל בי"ח שיבא, וכן כיו"ר ועדת התרופות. ייסד וניהל את בית הספר לבריאות הציבור באוני' תל-אביב, וכן הקים וניהל את המכון הלאומי לחקר מדיניות הבריאות.

פרופ' עמוס אדלר
פרופסור לרפואה בחוג לאפידמיולוגיה ורפואה מונעת, מומחה ברפואת ילדים ומיקרוביולוגיה קלינית. מנהל המעבדה המיקרוביולוגית במרכז הרפואי סוראסקי ת"א, גבר האיגוד הישראלי למחלות זיהומיות.

פרופ' אשר אלחיאני
פרופסור לרפואה, מומחה ברפואת משפחה ובמנהל ציבורי. כיהן כמנהל בית חולים "מאיר", מנהל מחוז מרכז ב"כללית", וכן כמנכ"ל קופת-חולים מאוחדת. שימש כיו"ר המועצה הלאומית לבריאות בקהילה. רופא משפחה בנגב.

פרופ' עליאן אלקרינאו
פרופסור לעבודה סוציאלית, שימש כנשיא מכללת אחווה, וראש החוג לעבודה סוציאלית באוני' בן-גוריון וכדיקן בי"ס לעבודה סוציאלית באוני' ממוראל בקנדה. יו"ר עמותת "ליאל" לקידום החינוך והרווחה בחברה הבדואית. חתן פרס Killam וממדליקי המשאות בטקס יום העצמאות 2013.

דר' אורנה בלונדהיים
מומחית ברפואת ילדים ונאוטולוגיה וכן למנהל מערכות בריאות. שימשה כמנהלת בית החולים לילדים "שניידר" וכן כמנהלת בית החולים "העמק" בעפולה.

פרופ' צבי בנטואיץ'
פרופסור לרפואה, מומחה לרפואה פנימית, אימונולוגיה ומחלות זיהומיות, שימש כמנהל מחלקה פנימית, חלוץ רפואת האיידס בישראל, ראש המרכז למחלות טרופיות ואיידס באוני' בן-גוריון, נשיא עמותת נאלא למניעת זיהומים בארצות מתפתחות וחבר הנהלת "רופאים לזכויות אדם".

פרופ' מירה ברק
פרופסור במדעי הרפואה, ראשת החוג למדעי המעבדה הרפואית במכללת צפת. עוסקת במ"פ ומחשוב מעבדתי, ניהלה את מעבדות "כללית" בחיפה וגליל מערבי, הקימה וניהלה מעבדות רבות, ביניהן את המעבדה המרכזית של "כללית" בעתידים, מעבדת הקורונה באזור הצפון ומעבדת הקורונה הייחודית בנתב"ג.

פרופ' צביקה גרנות
פרופסור לאימונולוגיה בפקולטה לרפואה באוני' העברית. מומחה בינלאומי בתחום מחקר הניוטרופילים, עוסק בפיתוח גישות חדשות לאימונותרפיה.

פרופ' ערן דולב
פרופסור לרפואה, לרפואה צבאית ולהיסטוריה רפואית, מומחה לרפואה פנימית, מנהל מערכות בריאות וכן לאתיקה ברפואה. שימש כקצין רפואה ראש, כמנהל מחלקה פנימית, וכיו"ר לשכת האתיקה של ההסתדרות הרפואית וראש ועדת האתיקה של אוני' תל-אביב.

דר' מיכל חמו לוטם
רופאת ילדים המתמחה במנהיגות וניהול, ובחדשנות רפואית. כיהנה כסגנית נשיא לחדשנות במרכז הרפואי שיבא, וכחברה במועצה המייעצת לראש הממשלה לנושאי כלכלה וחברה. ייסדה את ארגון בטרם לבטיחות ילדים, וכן את 'אוישה' – נשים מובילות בריאות. זוכת פרס ראש הממשלה על תרומה מיוחדת לילדים.

דר' יואב יחזקאלי
מומחה לרפואה פנימית ומנהל רפואי. מרצה בחוג לניהול מצבי חרום ואסון באוני' ת"א. סא"ל במיל', ממקימי צוות הטיפול במגיפות ותוכניות הערכות לאירוע ביולוגי חריג. כיהן כסגן מנהל בי"ח, רופא מחוזי, מנהל מחוז ומנהל אגף בקופות חולים. מנהל רפואי בחברות הזנק, רופא משפחה.

פרופ' רבקה כרמי
פרופסור לרפואה, מומחית ברפואת ילדים, נאוטולוגיה וגנטיקה רפואית. כיהנה כמנהלת המכון הגנטי בבי"ח סורוקה, דיקן הפקולטה למדעי הרפואה באוני' בן-גוריון, יו"ר איגוד דיקאני בתי-הספר לרפואה, נשיאת אוני' בן-גוריון וכיו"ר ועד ראשי האוניברסיטאות.

פרופ' אסא כשר
פרופסור אמריטוס לאתיקה מקצועית ולפילוסופיה. חתן פרס ישראל לפילוסופיה. חבר האקדמיה האירופאית למדעים ואומנויות. כתב עשרות קודים אתיים ממלכתיים וציבוריים, ובניהם את הקוד האתי הצבאי, כמו גם שימש כחבר בוועדות ממלכתיות ציבוריות רבות.

* העמדות המובאות הן על דעת חברי וחברות המועצה, ולא בהכרח מייצגים את המוסדות בהם עובדים/ות